

Tenen, en canvi, unes altres particularitats tan importants que mereixen un estudi especial, ben complet i comparatiu amb exemplars semblants del Museu de Berlín i d'altres museus. Estudi que ja tinc molt enllestit però que no podrà ser publicat sinó després del primer, perquè no cal repetir novament aquella part general referent a la importància de les relíquies en aquella època, ni el moviment que provocà Santa Elena amb el descobriment de la Vera-creu, amb els comentaris tan valuosos de Manuel Trens (4), ni cal repetir les interessants descripcions de la Crònica de Ramon Muntaner (5) que documenten l'existència d'un *encolpium* amb la Vera-creu, que els veneçians li robaren a Negrepont (Eubea). Comentaris que convé donar per *coneguts i publicats* abans de cap nou estudi sobre els *encolpia*.

Puc avançar, tanmateix, que entre aquests exemplars n'hi ha que són gravats, un dels quals només conté figures geomètriques (cercles); altres són en relleu, i dos són ben sorprenents, fins a l'extrem que un d'ells pot ser anomenat *florejat*.

I resta avançada sobretot, la notícia de llur existència, que no dubto que serà acollida amb especial satisfacció pels lectors d'aquesta Circular.

NOTES:

- 1.— Rafael Bastardes i Parera; *L'encolpium de Sant Cugat*, a "Estudis santcugatens" núm. 3-4, Sant Cugat del Vallès, juliol-desembre 1984, pàgs. 19-30.
- 2.— M. Teresa Matas i Blanxart; *L'encolpium de Sant Cugat*, a "Circular dels Amics de l'Art Romànic", núm. 43, maig 1985, vol. II, pàg. 153.
- 3.— Rafael Bastardes i Parera; *Els "encolpia" i llur abast iconogràfic*, Barcelona 1983. Inèdit.
- 4.— Manuel Trens i Ribas; *Les majestats catalanes*, "Monumenta Cataloniae", vol. XIII, Barcelona 1967, pàg. 52.
- 5.— Ramon Muntaner; *Crònica* (1325-1328), capítol CCXXXIV, pàgs. 452-453; i capítol CCXXXV, pàg. 455, ed. Impremta la Renaixença, Barcelona 1886.

BIBLIOGRAFIA

BASTARDES I PARERA, RAFAEL: *Gènesi del Museu Diocesà de Barcelona*. Museu Diocesà de Barcelona. Barcelona, 1989. 14 pp.

El nostre consoci Rafael Bastardes ha publicat aquest opuscle redactat l'any 1983, en el qual fa una breu ressenya de la història dels inicis d'aquest Museu, conseqüència del Primer Congrés d'Art Cristià (1913) i inaugurat el dia 22 d'octubre de 1916, en gran part obra personal de Mn. Manuel Trens. Aquesta breu notícia històrica ha estat redactada utilitzant, de manera molt exhaustiva, les fonts bibliogràfiques existents. Per desgràcia, la difícil organització no va realitzar-se en la seva totalitat i s'han escolat més de setanta anys abans no s'ha iniciat la seva renovació, però la història d'aquests anys queda com a un nou capítol per a una obra d'estudi de la totalitat dels Museus Eclesiàstics catalans.

J-F. C. i F.